

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח' הי"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 050-4122172

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 681 אלול תש"פ שנה יד'

העלון מוקדש לע"נ ר' שלום בן הרב עובדיה דהרי ז"ל ע"י בנו ר' סעדיה דהרי הי"ו

בשעה טובה יצא לאור הספר "בארה של תורה" !

כי תבא אברך של ביכורים

"ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו וגו'" (כו, א)

במסכת כתובות (קה, ב) אמרו ש"כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב בכורים". ויש להבין מדוע דימו חז"ל את הבאת הדורון לחכם דוקא לביכורים יותר משאר מתנות כהונה.

והנה **פירש"י** "אשר יהיה בימים ההם- אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא. ואמרת אליו- שאינך כפוי טובה". והקשה הרמב"ן, "לא הבינותי זה, כי אמנם בענין הזקן הממרא ראוי לומר "אל השופט אשר יהיה בימים ההם" (לעיל יז, ט), שאף על פי שאינו גדול וחכם כשופטים הראשונים אשר היו לפנינו צריך לשמוע לו, כי יפתח בדורו כשמואל בדורו, אך בהקרבת הביכורים למי יביאם אם לא לכהן אשר יהיה בימיו".

אולם הנה הלכה כדעת חכמים (ביכורים ג, יב) שהביכורים ניתנים דוקא לאנשי משמר הכהונה שהיו באותה עת בבית המקדש ולא לכל כהן שירצה הבעלים לתת לו. ועל פי זה ביאר הגאון רבי ישראל יעקב פירש"י זצ"ל בספר **אבן ישראל על התורה** את דעת רש"י, שהשיעור הכתוב שלא יעבד האדם את הביכורים עד שיוזמנו לו כהנים תלמידי חכמים, אלא יתן אותם לכהנים שבאותו משמר אף שאינם חכמים בתורה, כי "אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא". וזה בשונה משאר מתנות כהונה שצריך ליתן אותם דוקא לכהן תלמיד חכם [כמבואר במסכת חולין קל, ב].

וטעם החילוק בין ביכורים לשאר מתנות כהונה נובע מכך שחיוב הבאת הביכורים אינו כדי שיהיה מזון לכהן כשאר מתנות כהונה, אלא ענינו הוא כדי **שידע האדם שכל השפעת הטובה באה לו על ידי הכהנים העובדים בבית המקדש**, כמו שנאמר "וזה שער השמים", שביית המקדש הוא השער והמבוא לשפע היורד לעולם, ועל ידי עבודת הכהנים המכפרים על כלל ישראל בעבודת הקרבנות זוכים ישראל לאותו שפע. וזהו "ואמרת אליו- שאינך כפוי טובה", שלא רק שהנך מכיר בטובה שעשה ה' עמך, אלא שאף מכיר אתה בטובה שגמל עמך הכהן בעבודתו.

ברם בזמן הזה שהבית חרב ואין עבודת כהנים, **תלה הקב"ה את ירידת השפע לעולם בתלמידי חכמים העוסקים בתורה**, והשולח מתנה לתלמיד חכם הרי זה מחמת שמבין ויודע שכל השפע שזכה בו הוא בזכות תורתו של התלמיד חכם ולכן שולח לו מתנה בתור הכרת הטוב, והרי הוא ממש בבחינת מביא ביכורים שמכיר טובה לכהן.

ה"לב" של הרב פינטו

ב. והחיד"א **בחומת אנך** (להלן פס' יא') פירש בדרך זו את דברי הכתוב "ושמחת בכל הטוב". כי **התוס'** בכתובות (שם ד"ה וכל) הביאו מספר **תנא דבי אליהו שהמביא דורון לתלמיד חכם עוונותיו מתכפרים**, והיא כפרתן של ישראל בזמן הזה שאין מקדש ולא מזבח ולא כהן גדול. והיות והתורה נקראת "טוב", על כן אמר הכתוב "ושמחת בכל הטוב", כלומר שאם יחרב הבית ולא תוכל להביא ביכורים, תשמח שעדיין יש לך אפשרות להביאם על ידי נתינת מתנה לתלמיד חכם ובזה תזכה שיתכפרו כל עוונותיך.

ג. ובדברים אלו יש מוסר השכל גדול למתבונן. כי הנה נמצאים אנו בעיצומם של ימים שכל מגמתנו בהם היא לזכות למחילת עוונות. ולו יצוייר שאליהו הנביא בכבודו ובעצמו היה מתגלה למאן דהוא ומגלה לו שישנה סגולה קלה ובדוקה לכפרה, הרי שבודאי היה ממחר אותו אדם לעשותה ולא היה מתמהמה.

והנה כאן בא אליהו הנביא ואומר בצורה הכי ברורה, שסגולת כפרת העוונות נמצאת בהישג יד, על ידי נתינת דורון לתלמיד חכם, שנחשבת כהבאת ביכורים ומסוגלת לכפרת עוונות. **תלמיד חכם שעמל בתורה ובקי בהלכה ואתה בא ומחזק את ידיו ותומך בו ומהנה אותו מנכסיד, הוא "הקמיע" שלך למחילת עוונות בימים אלו.**

ד. אלא שכאן חשוב להדגיש נקודה נוספת, וכפי שביאר האדמו"ר ר' יאשיהו פינטו שליט"א רבה של מרוקו, שהנה אנו מבקשים בברכת המזון "ונא אל תצריכנו ה' אלוקינו לידי מתנות בשר ודם", ולכאורה הרי רוב ככל התורה בדורנו מוחזקת על ידי בשר ודם, ואם אין זה דבר טוב שהתורה תוחזק על ידי בני אדם, והקב"ה אינו רוצה בכך, הרי שהיה צריך הוא ליתן שפע בדרך נס לתלמידי חכמים?

ברם, אם המציאות אינה כן, הרי שזהו רצון ה' שבני אדם יחזיקו בתורה ויתנדבו עבור לומדיה, אלא שאנו מבקשים שהשפע שאמור להגיע אלינו יבוא דרך אדם שנותן לתורה בשמחה ובטוב לב, **ולא על ידי אדם שבכל שקל שנותן מרגיש כאילו לקחו מבשרו ודמו** בבחינת "מתנת בשר ודם".

ודבריו כקילורין לעינים, כי לא הנתינה היא העיקר אלא גודל **מתנת הלב הטמונה בה**. כי אף שעל כל תרומה תקבל שכר, מכל מקום כגודל הלב והשמחה שבנתינה וההכרה במעלתו של התלמיד חכם, כך גדל ומתרבה השכר, וזוכים למחילת עוונות גדולה ביותר. ה. ולסיים, הא לך קורא יקר דברי האלשיך (להלן כו, יד) שבמתק מילותיו פתח לנו צוהר למעלתה העצומה של הנתינה לזולת בשמחה: "כי על ידי מה שאדם שמח במתנתו לצדקה בשמחה, כמו שהוא מוציא טוב פנימיות נדבת לבו, כן מקור שפע הברכה נפתח, כי לפי רוב השמחה יפתח ה' את אוצרו, ויגלה את פנימיות השפע לפי רוב השמחה בצדקה ההיא".

"אם היו בני אדם יודעים, היו מחלקים טבק

כל ימי חייהם..."

"עשיתי ככל אשר צויתני" (כו, יד)

הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל (הקדמה לשבט הלוי ח"ז) תמה כיצד יכול אדם לעמוד בבית המקדש לפני הקב"ה ולומר על עצמו "עשיתי ככל אשר צויתני". ולא עוד אלא שעומד ומבקש בעבור זאת "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך".

השאלה לא פשוטה, אך יתכן להבין זאת לאור דברי רש"י שפירש "עשיתי ככל אשר צויתני- שמחתי ושימחתי בו אחרים". כי המושג "לשמח אחרים" אולי נדמה בעינינו כדבר קל ופשוט, אך בשמים יש לו ערך רב. כעדות הגמרא המפורסמת **במסכת תענית** (כב, א) שאליהו הנביא אמר על שני בדחנים שהם בני העולם הבא, ופירש"י שהיו שמחים ומשמחים בני אדם עצובים, וכתב רבי צדוק הכהן מלובלין (פרי צדיק, סיום השי"ס) שלשמח אחרים היא מדרגה עליונה של

שולמית בת יוסף כבתי ע"ה
מרדכי אליהו מקס בן מסעודה דיין ז"ל
זוהרה בת חסן קרוה ע"ה
שושנה מהין בת זרין סלמי ע"ה

בנימין בן סעדיה גרסי ז"ל
ינון בן פנינה אלזני ז"ל
שמשון בן עליזה ז"ל ע"י בנימין
רחמונה בת רחל שמואל ע"ה

בת שבע בת רחל אברהם ע"ה
רחל בת מרים רוקח ע"ה
מאיר בן אספרונס ז"ל ע"י סלה
מרים בת שלמה סליימן ע"ה ע"י גלעדי

ר' בנימין בן סלחה ז"ל + סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל + נאזיה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יחיא ז"ל + רחל בת סאלחה ע"ה
יחיא בן טלאת ז"ל

והנה לאחר מספר שנים נפטר הרב עדס. כל גדולי ירושלים ורבים מבני העיר יצאו ללוותו בדרכו האחרונה. ועימם יחד היה ר' יהודה פתיה שזכר את הבטחת חבירו וציפה בכליון עיניים למימושה. בסיום השבעה, כשעלה הרב פתיה על יצועו, ראה לפתע בחלומו את ר' יעקב עדס, שהתגלה אליו וסיפר "כשעליתי לשמים הראו לי בדיוק מה מתרחש בעולם האמת, ומה השכר שמקבל יהודי על כל מצוה שעושה. אך דע שאיני יכול לגלות לך מהו השכר שמקבלים בשמים על לימוד תורה, משום שכל עוד שאתה נמצא בעולם הזה אין לך אפשרות להבין את סדר הגודל ואת עוצמת השכר של לומדי התורה".

"אך דבר אחד אכן יש לי רשות לגלות. האם אתה זוכר את פלוני שנפטר לפני מספר שנים והיה מסתובב בבתי הכנסת בירושלים ומחלק לאנשים טבק כדי לשמחם ולעוררם שילמדו טוב יותר? אם היו בני אדם יודעים כמה שכר נתנו לו על שהיה משמח בכך אנשים וגורם להם הנאה בדבר, היו מחלקים הם טבק כל ימי חייהם. כי אדם הגורם שמחה קטנה לחבירו, מחכה לו שכר גדול ורב בשמים".

ג. והאמת היא, שבשביל לשמח אחרים, לא צריך לחלק לאנשים דוקא טבק, אפשר פשוט לחייך אליהם. לחייך, לומר מילה טובה, לעודד, לפרגן. זה לא עולה כסף, אך שווה המון. עד שלפעמים עם חיוך אחד ניתן להציל או לבנות עולם ומלואו.

גמילות חסדים, ואותם בדחנים הצטיינו בכך ולכן זכו לעולם הבא בעבור כך.

ולכן, הגם שאין אנו יכולים לבקש בזכות מעשינו, מכל מקום המעלה של "לשמח אחרים" היא כל כך גדולה ועצומה עד שעבורה האדם יכול ליכות לדברים הגדולים ביותר. ואף יכול לומר על כך "עשיתי ככל אשר צויתני", כי זהו רצון ה', שכמו שהוא דרכו "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים" (ישעיה נז, טו), כך ישמח האדם את חבירו ויתמוך בו ויעודד אותו בעת צרתו. **ואם אתה תשמח אחרים הקב"ה ישמח אותך.**

ב. לפני שנים רבות התגוררו בירושלים העתיקה שני גאוני עולם שהיו בקיאים בחכמת הקבלה ושמש הלך לפניהם. השנים היו הצדיק רבי יעקב עדס זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף, וידידו המקובל האלוקי רבי יהודה פתיה זצ"ל שהיה ידוע בהוצאת רוחות ודיבוקים. הם הרבו ללמוד תורה יחד, ובפרט בתורת הנסתר.

ערב אחד, באמצע לימודם, אמר אחד מהם לחבירו, "הבה נעשה הסכם בינינו שמי שיפטר ראשון מהעולם יבוא בחלום לחבירו, ויספר לו מה מעמדם של לומדי התורה בעולם העליון, ומהו שכרם וכיצד משפיע לימודם בשמים". שניהם נתנו תקיעת כף זה לזה והסכימו לדבר.

בשעה טובה!

בס"ד יצא לאור ספר

"בארה של תורה"

על חמישה חומשי תורה

במהדורה נאה ומאירת עינים.

בספר מופיעים מיטב החידושים

והרעיונות שהתפרסמו בעלון במשך

השנים.

לרכישה חייגו 055-2537170

הכנסת ספר תורה

ב"ה תתקיים הכנסת ספר תורה לבית המדרש "דרכי תורה" ביום שני כה' אלול (14/9 למניינם). בשעה 18:00 תפילת מנחה וכתובת האותיות בבית מנהל המוסדות הרב בן ציון סלמי שליט"א ברח' מרגולין 12. בשעה 20:00 תצא התהלוכה לעבר בית המדרש בשירה וזמרה לכבוד התורה.

הזדמנות אחרונה בהחלט לרכישת חלק בספר:

אות-10 ₪ מילה-40 ₪ פסוק-160 ₪

פרק-400 ₪ יריעה-1200 ₪ פרשה-1400 ₪

לרכישה חייגו: 054-2637798 או 08-9452903

ניתן לתרום בנדירים פלוס. ההוצאה מוכרת לצרכי מס.

זמני התפילות והשיעורים בבית הכנסת ובית המדרש "דרכי תורה" (רח' חי"ש 12 רחובות)

בס"ד פעילות תורנית ענפה במוסדות "דרכי תורה"

כולל הוראה "דרכי תורה" בראשות הרה"ג ראובן גולן - 9:00-17:30.

כולל הוראה "שערי בינה" בראשות הרה"ג אביחי יששכר (קרית עקרון רח' הבנים 34) - 9:15-17:00.

כולל בוקר "תפארת אבות" לבעלי בתים - 10:00-13:15.

שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (בוקר) - הרב דוד חצרוני 9:15-10:00 [לאחר תפילת שחרית].

שיעור דף היומי אליבא דהלכתא (ערב) - הרב גלעד ג'רפי 18:00-19:00.

יום ו'- לימוד הלכה עם הרה"ג אביחי יששכר - 10:00-12:00.

כולל ערב לבעלי בתים "חזון עובדיה" ע"ש מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

שיעורי תורה והלכה מדי ערב בין השעות 20:15-21:00. תפילת ערבית בסיום השיעור.

◆ יום א'- הלכות הימים הנוראים.

◆ יום ב'- הלכות שבת למעשה (מלאכת מבשל).

◆ יום ג'- "סמיכת חבר" - תוכנית ללימוד הלכה לבעלי בתים עם מראי מקומות סיכומים ומבחינים בהכוונת הראש"ל הגאון הרב שלמה משה עמאר שליט"א. (הלכות קידוש).

◆ יום ד'- הלכה ומוסר מעניינא דיומא עם הרב עמית יאיר.

◆ יום ה'- אור החיים הקדוש על פרשת השבוע.

זמני שבת קדש פרשת כי תבא

מנין פלג ערב שבת - 17:25

מנחה ערב שבת מנין מרכזי - 18:35

הדלקת נרות - 18:41

שחרית מנין נץ (קרבנות) - 5:20

שחרית מנין מרכזי (קרבנות) - 8:15

מנחה מנין א' ("פתח אליהו") - 13:30

שיעור הלכה - 14:15

שיעור גמרא והלכה ופרשת שבוע - 16:00

תהלים לבנים - 17:00

מנחה מנין ב' - 18:00

דרשת "רעוא דרעוין" - 19:20

צאת השבת - 19:31

ערבית מוצ"ש - 19:40

רבינו תם - 20:17

שיעור דף היומי עם הרב גלעד ג'רפי - 21:30

ימות החול (שבוע פרשת נצו"י)

סליחות - א. 4:50. ב. 7:30. ג. 17:35.

שחרית (קרבנות) - א. 5:50. ב. 8:15.

מנחה (קרבנות) - א. 13:15. ב. 17:15. ג. 18:05.

ערבית - א. מיד לאחר מנחה מוקדמת. ב. 21:00.

פרנס השבוע: ידידנו ר' אברהם בן לונה טובול הי"ו לע"נ רחמים בן זוהרה ז"ל. יזכהו הקב"ה ברוב נחת והצלחה מכל יוצאי חלציו בבריאות איתנה ונהורא מעליא ויבורכו הוא ובני ביתו בכל הברכות הכתובות בתורה.

שרה ברמלה בת מעתוקה אלישע ע"ה
רחמים בן פריחה ואזאנה ז"ל
אילנה בת גילה ע"ה ע"י ישראל